

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

D.H.G. Fernald (Groep Doe STOER)
(d.d. 17 februari 2025)

Nummer
4201

Onderwerp
Niemand slaapt onvrijwillig op straat: 'Het is de hoogste tijd om als provincie Zuid-Holland aan de wettelijke zorgplicht te gaan voldoen'!

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

De 37-jarige buitenslaper Benjamin werd onlangs in Rotterdam met een stoeptegel in coma geslagen. Benjamin is een lieve jongen zegt iedereen. Hij was niet dakloos, maar heeft een beperking en wilde mensen niet tot last zijn met zijn problemen. Hij besloot om op straat te gaan slapen bij het Maritiem Museum in Rotterdam, omdat daar camera's zijn, voor zijn veiligheid. Had hij dat maar niet gedaan, was hij met zijn problemen maar naar iemand toegegaan. Benjamin is niet de enige buitenslaper die in een onveilige omgeving op straat slaapt. In Park 1943 in Rotterdam-West leefde een Poolse arbeidsmigrant in een tentje en is daar op 36-jarige leeftijd overleden. Zijn dood zorgt voor veel verontwaardiging, want Adam is niet de eerste dakloze die op straat is overleden.

'Zeker de vierde keer!'

Het is niet normaal dat dit soort dingen gebeuren. En toch gebeurt het met enige regelmaat. Soms wordt er niet eens bekendheid over gegeven. Dan horen we het pas weken of maanden achteraf en de mensen die dakloos op straat liggen en in het ziekenhuis komen te overlijden zijn nog niet eens meegeteld. Dakloze József (38) werd dood gevonden op het Weena: "Er moet wat gebeuren, dit is mensonwaardig. Het zijn humanitaire misstanden die hier plaatsvinden", zegt Martijn van Leerdam, predikant-directeur van de Rotterdamse Pauluskerk. Volgens hem is het tragisch overlijden tekenend voor de grotere dakloosheidsproblematiek in de stad. "Dit is niet de eerste keer, vorig jaar januari ging het al mis in het Kralingse Bos. Iedereen ziet natuurlijk dat dit niet kan." Van Leerdam doelt op de dood van de 32-jarige dakloze Mateusz uit Polen, die dood werd aangetroffen in een tentje in het Kralingse Bos. Ver van huis sterft Mateusz (32) alleen in een tentje in het Kralingse Bos en gaat zonder familie het graf in: 'Triest, heel triest'.

De voorganger van dominee Martijn van Leerdam was dominee Hans Visser van de Pauluskerk. Hij was een ongewone dominee in een ongewone kerk.

Hij veranderde de Rotterdamse Pauluskerk in een toevluchtsoord voor mensen die op de rand van de afgrond balanceren. Van het beruchte project Perron Nul maakte hij van de drugsproblematiek in een grote stad jarenlang voorpaginanieuws. Met zijn acties voor de meest kwetsbare mensen van de samenleving, zijn krachtige uitspraken en zijn boeken en artikelen geeft hij telkens een inspirerende visie op kerk en samenleving. Al langere tijd is het duidelijk dat er snel iets moet veranderen. Op 11 december 2024 heeft een 'Statenmeerderheid' vóór motie 1562 gestemd. Via de aangenomen motie 1562, 'Geen onomkeerbare stappen bed-bad-brood-regeling' is aan het college van Gedeputeerde Staten

gevraagd om bij de Zuid-Hollandse gemeenten te inventariseren wie de opvang van mensen zonder recht op verblijf op zich zouden willen nemen en daarbij gemeenten te faciliteren.

Zuid-Holland voldoet (nog) niet aan de wettelijke zorgplicht voor de opvang van dak- en thuislozen.

Nu is het college niet verplicht een aangenomen motie (adequaat) uit te voeren. Desondanks wil Groep Doe STOER, middels deze schriftelijke vragen, het college alsnog oproepen om hun verantwoordelijkheid te nemen en te voldoen aan hun wettelijke zorgplicht. De afgelopen jaren is het aantal buitenslapers zichtbaar toegenomen. Het gaat vooral om mannen en vrouwen uit het voormalig Oostblok. Zij hebben geen recht op opvang bij het Leger des Heils. Het is niet alleen voor de buitenslapers een tragische situatie, maar ook voor de inwoners van Rotterdam en Den Haag die overlast ervaren van het grote aantal daklozen. Mensen zijn die overlast gewoon zat en het wordt ook vaak als onveilig ervaren dat mensen buiten slapen. Het buiten slapen gaat natuurlijk vaak samen met overlast van verslavingen of mensen die hun behoefte doen. Het goed regelen van opvang is haalbaar, maar er worden verkeerde politieke keuzes gemaakt. Na jaren bezuinigingen op de daklozenopvang gaat het gewoon een keer goed mis.

- 1. Is het college het met Groep Doe STOER eens dat de maatschappelijke gevolgen en kosten van de bezuinigingen op de daklozenopvang veel groter zijn dan de kosten van het voor alle buitenslapers regelen van toegankelijke en veilige opvangplekken?*

Antwoord

Preventie – zoals het bieden van voldoende woon- en verblijfplekken is in (de gemeenten in) Zuid-Holland de norm waarop wordt ingezet.

- 2. Is het college het met Groep Doe STOER eens dat er nu iets moet gebeuren, daar waar de 'nood het hoogst is', voor er onnodig nog meer mensen op straat doodgaan?*

Antwoord

De diverse Rijksinstanties, lokale overheden, hulpdiensten, de zorg- en welzijnsorganisaties en het maatschappelijk middenveld zijn dagelijks bezig om het nodige te verschaffen op het terrein van verblijf en huisvesting, eten en drinken, medische zorg, geestelijke gezondheidszorg, preventie, voorlichting etc.

- 3. Is het college bereid om vanuit de wettelijke zorgplicht, verantwoordelijkheid te nemen en de Pauluskerk te steunen bij het regelen van humane daklozenopvang voor alle onvrijwillige buitenslapers, door een bedrag van 150.000 euro te doneren en dit bedrag te dekken uit bijvoorbeeld 'Het potje van de Staten' of ten laste van de 'Algemene vrije reserve'?*

Antwoord:

De wettelijke zorgplicht voor huisvesting is een belangrijke overheidstaak waar wij aan bij dragen op verschillende manieren, want iedereen hoort een (t)huis te hebben. Zo hebben we samen met regio's afspraken gemaakt met betrekking tot woningbouw, besteden we aandacht aan verschillende doelgroepen en zorgen we voor voldoende betaalbare woningen. Sinds de invoer van Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) ligt de wettelijke zorgplicht voor dak- en thuislozen primair bij het rijk, gemeenten en maatschappelijke welzijn organisaties. De gemeente doet al verschillende dingen vanuit de wettelijke zorgplicht door middel van een breed scala aan zorg en ondersteuning. De Pauluskerk is echter een losstaande organisatie die op zichzelf, dak- en thuisloze mensen helpt. De gemeente ondersteunt de medische dienst van de Pauluskerk indirect bij door de Nico Adriaanstichting (NAS) te subsidiëren. Er is, op wens van de Pauluskerk, geen directe subsidierelatie met de gemeente. Wel is de gemeente op regelmatige basis in gesprek met de Pauluskerk onder andere over hoe incidenten te voorkomen. Hiermee zijn wij van mening dat zowel de provincie, als gemeente op dit moment al voldoende doet in het kader van de wettelijke zorgplicht.

Provinciale Staten gaan over de besteding van budgetten in het algemeen en over de aanwending van het "potje van de Staten" in het bijzonder. Als een meerderheid middelen ter beschikking wil stellen dan gaan wij dat vervolgens organiseren.

Onlangs vond er een zware explosie plaats aan de Tarwekamp in Den Haag.

Vijf huizen zijn totaal verwoest, en omliggende portiekwoningen zijn onbewoonbaar. Lichtpuntjes van Mariahoeve, een lokale vrijwilligersorganisatie, ondersteunt in samenwerking met andere lokale partijen de getroffen bewoners die alles zijn kwijtgeraakt. De getroffen gezinnen zijn alle persoonlijke bezittingen kwijtgeraakt en kunnen alle steun hard gebruiken. Door de explosie in Den Haag is een aantal woningen en bedrijfspanden ingestort. De meeste getroffen huishoudens woonden tot 15 januari 2025 in tijdelijke woningen die woningcoöperatie Staedion beschikbaar heeft gesteld. Een aantal huishoudens heeft inmiddels zelf een onderkomen gevonden. Na 15 januari 2025 zijn er voor een periode van zes maanden tijdelijke woningen van Staedion, Haag Wonen en Hof Wonen beschikbaar voor de huishoudens die dat nodig hebben. Alle huishoudens moeten na deze maanden zelf een oplossing voor hun woonsituatie vinden.

- 4. Is het college bereid om vanuit de wettelijke zorgplicht, verantwoordelijkheid te nemen door via Lichtpuntjes van Mariahoeve als provincie, de getroffen bewoners te helpen om nu en in de toekomst hun leven weer een beetje op te kunnen bouwen en dit te doen door een bedrag van 150.000 euro te doneren en dit bedrag te dekken uit bijvoorbeeld 'Het potje van de Staten' of ten laste van de 'Algemene vrije reserve'?*

Antwoord

De explosie aan de Tarwekamp is een vreselijke gebeurtenis die in onze provincie heeft plaatsgevonden. Er is vanuit de gemeente, (woon)organisaties en vrijwilligersorganisaties op verschillende manieren en op verschillende vlakken hulp geboden. De komende periode blijft er ondersteuning voor de betrokkenen aanwezig in de vorm van een Sociaal Casemanager die de individuele hulpvragen zullen bezien. Er wordt ook per individu bezien hoe de woonsituatie er na juni uitziet en bekeken welke ondersteuning hierbij nodig is. Hiermee zijn wij van mening dat op dit moment al voldoende wordt gedaan in het kader van de wettelijke zorgplicht

Provinciale Staten gaan over de besteding van budgetten in het algemeen en over de aanwending van het "potje van de Staten" in het bijzonder. Als een meerderheid middelen ter beschikking wil stellen dan gaan wij dat vervolgens organiseren.

Op 11 februari 2025 bereikte mij het schokkende bericht via het Straat Consulaat in Den Haag, dat weer vier mensen, die op straat leefden, zijn overleden.

Het gaat om Frank, Noël, Adam en François. Drie van hen waren tussen de dertig en vijftig jaar oud en een man van bijna tachtig. Hun overlijden laat zien dat het leven op straat een onmenselijke tol eist. Is dit een noodlottig incident? Het is duidelijk van niet. Dit is een patroon. Vorig jaar waren er in Rotterdam ook verschillende doden. Hoe kan het dat er zoveel dakloze mensen overlijden op straat? Het opvangbeleid moet anders, dat is glashelder. Groep Doe STOER blijft strijden voor permanente opvang, want dit mogen we nooit accepteren met elkaar. Zoals een medewerker van het Straat Consulaat zei: "Het zijn geen oude mensen die bezwijken door hitte of kou. Het gaat om mensen die overlijden door de omstandigheden waarin ze gedwongen leven. Dat mogen we nooit normaal gaan vinden." Het is een bestaan waarin de basisbehoeften als veiligheid, warmte en waardigheid voortdurend worden ontzegd. Het verlies van voornoemde vier mensen, herinnert ons eraan hoe zwaar en onmenselijk het leven op straat is. Frank, Noël, Adam en François zijn niet slechts namen: het zijn herinneringen aan levens die ons oproepen tot actie. Het Straat Consulaat zet zich in voor het uitbannen van dakloosheid in 2030, met een speciale focus

op het voorkomen en oplossen van dakloosheid onder alle doelgroepen, inclusief jongeren. Iedereen heeft recht op een waardig bestaan en een thuis.

5. *Is het college bereid om vanuit de wettelijke zorgplicht, verantwoordelijkheid te nemen door het Straat Consulaat te steunen, de krachten te bundelen met ervaringsdeskundigen, belangenorganisaties, beleidsmakers, en partners uit alle hoeken van Nederland en daarbuiten om samen het verschil te maken en dit mede te doen, door een bedrag van 150.000 euro te doneren aan het Straat Consulaat en dit bedrag te dekken uit bijvoorbeeld 'Het potje van de Staten' of ten laste van de 'Algemene vrije reserve'?*

Antwoord

De wettelijke zorgplicht voor huisvesting is een belangrijke overheidstaak waar wij aan bij dragen op verschillende manieren, want iedereen hoort een (t)huis te hebben. Zo hebben we samen met regio's afspraken gemaakt met betrekking tot woningbouw, besteden we aandacht aan verschillende doelgroepen en zorgen we voor voldoende betaalbare woningen. Sinds de invoer van Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) ligt de wettelijke zorgplicht voor dak- en thuislozen primair bij het rijk, gemeenten en maatschappelijke welzijn organisaties. De gemeenten in Zuid-Holland doen verschillende dingen vanuit de wettelijke zorgplicht door middel van een breed scala aan zorg en ondersteuning. Hiermee zijn wij van mening dat op dit moment er voldoende wordt gedaan in het kader van de wettelijke zorgplicht.

Provinciale Staten gaan over de besteding van budgetten in het algemeen en over de aanwending van het "potje van de Staten" in het bijzonder. Als een meerderheid middelen ter beschikking wil stellen dan gaan wij dat vervolgens organiseren.

Den Haag, 1 april 2025

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

plv. voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

M.E. van Leeuwen